

Dosar nr. 3r-262/22

2-21157672-01-3r-03082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. I.Barbacaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

05 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Constantin Sîrcu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Constantin Sîrcu împotriva Agenției Servicii Publice, Departamentului Cadastru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea radierii dreptului de proprietate,

împotriva încheierii din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Constantin Sîrcu împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 23 octombrie 2021, Constantin Sîrcu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastru, solicitând anularea deciziei registratorului din cadrul Agenției Servicii Publice nr. XXXXX din 29.09.2021 cu privire la respingerea cererii de efectuarea modificărilor în registrul bunurilor imobile și obligarea Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastru să radieze din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate asupra bunului imobil situat în XXXXX, str. XXXXX, nr. cadastral XXXX, înregistrat după Sîrcu Lilia, pe motivul lipsei procesului-verbal de recepție finală a casei de locuit.

Prin hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantin Sîrcu împotriva Agenției Servicii Publice, Departamentului Cadastru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea radierii dreptului de proprietate (f.d.23, 29-32).

La 07 martie 2022, Constantin Sîrcu a depus o cerere prin care a solicitat instanței eliberarea hotărârii motivate (f.d. 28).

Hotărârea motivată a fost recepționată de către reclamantul Constantin Sîrcu la 01 aprilie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 35).

La 18 aprilie 2022, Constantin Sîrcu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond,

cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral, în sensul declarat (f.d.36).

Prin încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Constantin Sîrcu asupra hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, dat fiind faptul că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată lui Constantin Sîrcu la 21 iulie 2022 (f.d.45).

La 26 iulie 2022, prin intermediul serviciului poștal Constantin Sîrcu a depus recurs împotriva încheierii din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.46-54).

În motivarea recursului, recurentul a indicat că Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani este competentă de a examina acțiunea depusă, iar la materialele cauzei au fost anexate suficiente probe că o altă soluție decât adresarea în instanță pentru efectuarea rectificărilor nu a avut.

Consideră că potrivit legii, instanța de judecată era obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată urma să depună eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt.

Referitor la încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a invocat că constatările instanței de apel sunt incorecte și neveridice, deoarece apelul motivat l-a expediat prin poșta Moldovei (avizul se anexează) la 21 aprilie 2022, fiind recepționat de Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani la 22 aprilie 2022, respectiv, a depus apelul motivat în termenul legal.

Solicită casarea integrală a încheierii din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu adoptarea unei noi încheieri privind admisibilitatea apelului cu restituirea cauzei instanței de apel pentru examinare.

În conformitate cu art.242 din Codul administrativ recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 29 iunie 2022, fiind notificată lui Constantin Sîrcu la 21 iulie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul anexat la materialele cauzei (f.d.45).

Recursul a fost depus de recurent la 26 iulie 2022 prin intermediul serviciului poștal (f.d.46-54).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

La 03 august 2022, în adresa intimatului a fost expediată cererea de recurs depusă

de recurent (f.d.57). Până la data examinării recursului, referință de către acesta nu a fost depusă.

Studiind materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus Constantin Sîrcu și a menține încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău din considerentele ce urmează.

În corespundere cu articolul 241 alin.(1) din Codul administrativ încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din actele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantin Sîrcu împotriva Agenției Servicii Publice, Departamentului Cadastru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea radierii dreptului de proprietate (f.d.23, 29-32).

La 18 aprilie 2022, Constantin Sîrcu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral, în sensul declarat (f.d.36).

Prin încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Constantin Sîrcu asupra hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, dat fiind faptul că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Pentru a dispune astfel, Curtea de Apel Chișinău a invocat că, prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr.5 din 02 martie 2022 s-a dispus întreruperea termenelor de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, urmând a curge noi termene, de la data încetării stării de urgență. După încetarea stării de urgență, procedurile de executare a hotărârilor judecătorești și a tranzacțiilor judiciare de împăcare, precum și judecarea cauzelor suspendate de drept conform prezentei dispoziții, se reiau din oficiu.

Prin Dispoziția Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău nr.9 din 01 aprilie 2022 s-a dispus punerea în aplicare a prevederilor pct. 1 și pct. 2 al Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cu nr. 13 din 31 martie 2022, prin care s-au exclus măsurile specifice în domeniul justiției. Dispoziția în cauză fiind pusă în executare începând cu data de 04 aprilie 2022.

Astfel, ținând cont de faptul că hotărârea motivată a instanței de fond din 22 februarie 2022 a fost recepționată de apelant la data de 01 aprilie 2022, instanța de apel a constatat că ultima zi de prezentare a motivării cererii de apel urma a fi la data de 03 mai 2022, zi de marți. Totodată, urmare a instituirii stării de urgență pe perioada 02

martie 2021 – 03 aprilie 2022, perioadă în care termenele de procedură au fost suspendate, termenul de 30 zile acordat de lege pentru depunerea apelului motivat de către parte a expirat la data de 03 mai 2022, zi de marți.

În conformitate cu prevederile art.236 alin.(1),(2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel a reținut că motivarea apelului declarat de Constantin Sîrcu împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani nu a fost depusă până la expirarea termenului legal.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, efectuând controlul judiciar al încheierii din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a ajuns la concluzia privind necesitatea de a menține încheierea instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art.236 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Potrivit prevederilor art.232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Articolul 112 Cod de procedură civilă reglementează că (1) Termenul stabilit în

săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul. (2) Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termen, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Actele cauzei denotă că, prin hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantin Sîrcu împotriva Agenției Servicii Publice, Departamentului Cadastru cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea radierii dreptului de proprietate.

La 07 martie 2022, Constantin Sîrcu a depus o cerere prin care a solicitat instanței eliberarea hotărârii motivate, fără a obiecta asupra soluției instanței de fond (f.d. 28).

Hotărârea motivată a fost recepționată de către reclamantul Constantin Sîrcu la 01 aprilie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 35).

Se reține că potrivit pct. 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin derogare de la Capitolul VI al Legii Nr. 212 din 24-06-2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pe perioada stării de urgență s-au stabilit următoarele măsuri specifice în domeniul justiției: 5.2 Acțiunile în contenciosul administrativ, 5.2.2 Termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. În cauzele care se suspendă de drept, în care au fost exercitate căi de atac până la data emiterii prezentei dispoziții, dosarele se înaintează instanței competente după încetarea stării de urgență.

Prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și s-a abrogat punctul 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022, cu modificările ulterioare, a

Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu data de 04.04.2022.

Iar potrivit pct. 2.1 al Dispoziției nominalizate, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, penale și de contencios administrativ care au fost întrerupte potrivit prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se substituie cu termene noi, de aceeași durată, care încep a curge de la data prevăzută la pct. 2.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 18 aprilie 2022, Constantin Sîrcu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral, în sensul declarat (f.d.36).

Cât privește motivarea apelului, la materialele cauzei nu a fost identificată.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Potrivit art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art.97 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Astfel, instanța de apel corect a stabilit că termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 04 aprilie 2022 și a expirat la 03 mai 2022 și respectiv apelul motivat, nu a fost depus de Constantin Sîrcu în termenul stabilit.

În astfel de circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a considerat a fi incidente cazului prevederile art.236 alin.(2) lit.e) Cod administrativ și prin încheierea din 29 iunie 2022 întemeiat a considerat ca fiind inadmisibil apelul depus de Constantin Sîrcu.

Este cert că Constantin Sîrcu recepționând hotărârea motivată a instanței de fond, nu s-a conformat prevederilor legale și nu a depus motivarea apelului la instanța de apel în termenul stabilit la art.232 alin.(2) din Codul administrativ, termen imperativ stabilit de lege.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție denotă că recurentul nu a depus diligența necesară în vederea valorificării dreptului său de acces la instanță.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, mobilizează cercetarea cauzei, totodată contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii de către participanții la proces de a se folosi cu rea-credință de drepturile sale procedurale.

Astfel, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art.24 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia). La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse mai sus, instanța de recurs apreciază ca neviabil argumentul invocat de către Constantin Sîrcu, precum că a expediat apelul

motivată prin poșta Moldovei la 21 aprilie 2022, fiind recepționat de Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani la 22 aprilie 2022.

Această concluzie rezultă din lipsa oricăror probe ce ar susține declarațiile respective, or din avizul anexat (f.d.52) nu rezultă ce anume act procedural a fost expediat instanței, precum și legătura cu prezentul litigiu.

Decisiv, în respingerea acestei aserțiuni este și faptul că legiuitorul prin art.232 alin. (2) din Codul administrativ, a reglementat în mod expres că motivarea apelului se prezintă la instanța de apel, și doar în cazul în care se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

La caz, Constantin Sîrcu a depus apel nemotivat la 18 aprilie 2022, respectiv motivarea apelului urma să fie depusă la instanța de apel și nu la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Astfel, argumentele expuse de apelant referitor la motivele omiterii termenului de depunere a apelului nu corespund exigențelor stabilite de norma legală pre-citată.

În lumina acestor circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiată a declarat inadmisibil apelul depus de către Constantin Sîrcu împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Astfel, din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind inadmisibilitatea apelului depus de către Constantin Sîrcu este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de către Constantin Sîrcu și se menține încheierea din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii:

Iurie Bejenaru

Aliona Miron